
Kurs na Brzeźno. W stronę kultury, która łączy

Raport z diagnozy społeczno-kulturowej w ramach programu Dom Kultury+

GDAŃSK
2025

Koncepcja badań: Katarzyna Smukowska, Jakub Walczyk

Opracowanie: Dominika Knap, Katarzyna Smukowska

Redakcja: Jakub Walczyk

Zespół badawczy: Jan Jakubowski, Dominika Knap, Katarzyna Smukowska

Wydawca:

Gdański Archipelag Kultury

ul. Dworcowa 9

80-026 Gdańsk

Dyrektorka: Monika Dylewska-Libera

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu
Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2025

Spis treści

⌚ WSTĘP	4
⌚ REKONSTRUKCJA PROCESU BADAWCZEGO	5
CELE BADANIA	6
CHARAKTERYSTYKA PRÓBY BADAWCZEJ	6
PYTANIA BADAWCZE	7
WNIOSKI WSTĘPNE	7
GRUPY KATEGORIALNE I FORMALNE OBJĘTE BADANIEM	9
⌚ WYNIKI BADAŃ	10
⌚ WNIOSKI I REKOMENDACJE	16

→ Wstęp

Gdański Archipelag Kultury (GAK) to sieć miejskich domów kultury, działających na rzecz budowania relacji społecznych poprzez kulturę. Jedną z jego oddziałów jest Projektornia, zlokalizowana w nadmorskiej dzielnicy Gdańska – Brzeźnie. Oddział ten, uczestnicząc w programie Narodowego Centrum Kultury „Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne”, kieruje się przekonaniem, że skuteczna działalność w obszarze kultury opiera się na dialogu z mieszkańcami i współtworzeniu oferty odpowiadającej na rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności.

Udział w programie DK+ jest dla Projektorni kontynuacją procesu rozpoczętego już w 2022 roku w ramach projektu „Po co Projektornia?”, który był pierwszą diagnozą społeczną i animacyjną prowadzoną na terenie Brzeźna. Działania te miały na celu wsłuchanie się w głosy mieszkańców, inicjowanie integracji sąsiedzkiej oraz tworzenie mechanizmów partycypacyjnych umożliwiających aktywne współtworzenie oferty kulturalnej.

Efektem tamtego etapu było powstanie oddolnego partnerstwa „Kurs na Brzeźno”, skupiającego Gdański Archipelag Kultury, Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej MROWISKO, Hevelianum, Fundację Sprawni Inaczej oraz Radę Dzielnicy Brzeźno. Wspólnie zrealizowano szereg działań – takich jak Dzień Sąsiada czy Święto Ulicy Północnej – które angażowały różnorodne grupy mieszkańców i wzmacniały poczucie wspólnoty, sprawczości i więzi lokalnych. Model współpracy wypracowany w ramach „Kursu na Brzeźno” potwierdził, że mieszkańcy mają potrzebę wyrażania swoich pomysłów i marzeń, ale równocześnie potrzebują narzędzi do aktywnego włączania się w życie kulturalne dzielnicy.

W 2025 roku, przystępując do kolejnej edycji programu Dom Kultury+, Projektornia rozwija ten kierunek, odpowiadając na nowe wyzwania. Doświadczenia ostatnich lat pokazały wyraźnie potrzebę docierania do mniej aktywnych grup, otwierania oddziału na działania oddolne oraz wzmacniania relacji opartych na zaufaniu i współodpowiedzialności. Udział w programie to szansa na dalsze rozwijanie modelu

kultury partycypacyjnej, która wspiera lokalną tożsamość, pogłębia relacje społeczne i umożliwia zakorzenioną w miejscu, długofalową animację.

Celem udziału Projektorni GAK w Inicjatywie Domy Kultury+ jest nie tylko lepsze zrozumienie oczekiwań i potrzeb mieszkańców Brzeźna, ale także tworzenie przestrzeni do dialogu międzypokoleniowego i międzyśrodowiskowego, opartego na wzajemnym słuchaniu, współpracy i inkluzywności.

Niniejszy raport jest wynikiem działań badawczo-animacyjnych realizowanych w ramach programu Dom Kultury+. Prezentowane wnioski stanowią podstawę do wspólnego projektowania oferty kulturalnej, która będzie adekwatna, różnorodna, dostępna oraz wzmacniająca tożsamość lokalną.

→ Rekonstrukcja procesu badawczego

W odpowiedzi na potrzebę wstuchania się w głosy różnych grup społecznych – zarówno tych związanych z Brzeźnem od dekad, jak i nowych mieszkańców – zespół Projektorni, domu kultury w strukturze Gdańskiego Archipelagu Kultury, zainicjował diagnozę potrzeb i potencjału społeczności dzielnicy. Badania realizowano w maju i czerwcu 2025 roku, wykorzystując metody jakościowe o charakterze eksploracyjnym i animacyjnym.

Zastosowane metody badawcze:

- Analiza danych zastanych – m.in. wcześniejsze badania i materiały gromadzone w Projektorni GAK.
- Autoetnografia – refleksje i doświadczenia zespołu animacyjnego pracującego na co dzień w Brzeźnie.
- Rozmowy indywidualne metodą streetworkingu – prowadzone z mieszkańcami napotkanymi w przestrzeni publicznej.
- Spotkanie fokusowe (5 czerwca 2025) – uczestnicy rozmawiali o swoich zainteresowaniach, sposobach spędzania wolnego czasu oraz pomysłach na inicjatywy lokalne.

- Animacyjna ankieta interaktywna – dostępna przez cały czas trwania diagnozy w siedzibie Projektorni przy ul. Dworskiej 29A, umożliwiającą swobodne dzielenie się opiniami.
- Warsztat w ramach programu "Dwulatka. Szkoła Praktyk Animacyjnych" – obejmował część teoretyczną (prowadzenie: Monika Popow), testowanie narzędzi przez uczestników kursu oraz analizę wyników (podsumowanie: Mateusz Nowacki).

Cele badania

- Identyfikacja aktualnych problemów oraz lokalnych zasobów i potencjałów.
- Wzmocnienie więzi sąsiedzkich i integracji społecznej.
- Rozpoznanie możliwości współpracy z lokalnym otoczeniem.
- Ocena rozpoznawalności Projektorni GAK wśród mieszkańców.

Charakterystyka próby badawczej

W trakcie badań terenowych przeprowadzono 71 rozmów – w tym 45 z kobietami i 26 z mężczyznami. Rozmowy miały charakter otwarty i odbywały się w przestrzeni publicznej: w pobliżu sklepów, na skwerach, placach zabaw i innych miejscach spotkań mieszkańców.

Respondenci reprezentowali różne grupy wiekowe:

- osoby starsze (powyżej 60 lat): 39 osób,
- dorośli (30–59 lat): 21 osób,
- młodzież i młodzi dorośli (do 29 lat): 11 osób.

Znaczna część uczestników mieszka w Brzeźnie od wielu lat:

- powyżej 40 lat – 21 osób,
- 21–40 lat – 17 osób,
- 5–20 lat – 15 osób,
- poniżej 5 lat – 14 osób.

Pytania badawcze

Rozmowy z mieszkańcami oparto na pytaniach dotyczących:

- zadowolenia z życia w dzielnicy,
- form spędzania wolnego czasu,
- korzystania z oferty kulturalnej,
- pomysłów na działania lokalne.

Przykładowe pytania pomocnicze:

- Jak długo mieszkasz w Brzeźnie?
- Co robisz w czasie wolnym? Czym się interesujesz?
- Czy znasz swoich sąsiadów? Gdzie i jak się spotykacie?
- Czy istnieje przestrzeń do spotkań sąsiedzkich?
- Jak wyobrażasz sobie Brzeźno za 5–10 lat?
- Czego dziś brakuje, by Brzeźno było miejscem marzeń?
- W jakich wydarzeniach kulturalnych uczestniczysz?
- Jakie inicjatywy chciał(a)byś zrealizować w dzielnicy?
- Czy znasz Projektornię GAK? Co mogłoby się tam odbywać?

Wnioski wstępne

Zebrane dane – z rozmów indywidualnych, spotkania fokusowego oraz tablicy interaktywnej – wskazują kluczowe kierunki dla przyszłych działań kulturalnych w dzielnicy Brzeźno. Uwidaczniają one zróżnicowane potrzeby i zainteresowania mieszkańców w różnym wieku, a także potencjał Projektorni GAK jako miejsca sprzyjającego integracji społecznej i rozwojowi lokalnych inicjatyw.

→ Profil demograficzno-społeczny mieszkańców i mieszkanek Brzeźna

Dzielnica Brzeźno w Gdańsku znajduje się w momencie dynamicznych przemian społeczno-kulturowych i przestrzennych. Dawna tożsamość oparta na lokalnych

więziach, historii przemysłowej oraz silnej obecności stałych mieszkańców stopniowo ustępuje miejsca nowym zjawiskom – takim jak intensyfikacja turystyki¹, wzrost inwestycji deweloperskich² czy wzmożona rotacja mieszkańców³.

¹ Portal Airbnb służący do wynajmu krótkoterminowego wskazuje ponad 1000 miejsc do wynajęcia na w Brzeźnie.
Źródło: https://www.airbnb.pl/s/Brze%C5%BAno--Gda%C5%84sk/homes?refinement_paths%5B%5D=%2Fhomes&acp_id=c7f9ec14-c2e0-46ec-b7fd-3a83d5feeff4&date_picker_type=calendar&source=structured_search_input_header&search_type=autocomplete_click&parent_city_place_id=ChIJb_rUFBxz_UYRjb63Y_H7uZs&flexible_trip_lengths%5B%5D=one_week&monthly_start_date=2025-07-01&monthly_length=3&monthly_end_date=2025-10-01&search_mode=regular_search&price_filter_input_type=0&channel=EXPLORE&zoom_level=14&price_filter_num_nights=5&location_bb=QlmoxEgVNMhCWZPRQZTqjw%3D%3D, dostęp: 27.06.2025.

² Obok starych bloków i domów jednorodzinnych powstają strzeżone osiedla. Np. Przy ul. Krasickiego w 2017 powstało osiedle Nadmorze, wyposażone w osiedlową saunę, strefę fitness, salę klubową ze stołem do billardu, zielone patio i plac zabaw. Źródło: <https://investkomfort.pl/pl/zrealizowane/nadmorze>, dostęp: 27.06.2025.

W latach 2024-2026 realizowanych jest w Brzeźnie pięć inwestycji budowlanych dot. Osiedli mieszkaniowych. Źródło: <https://www.trojmiasto.pl/dom/inwestycje/mapa/e1i,33.html>, dostęp: 27.06.2025.

³ Liczba mieszkańców Brzeźna stale maleje. Źródło: <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/Ile-osob-mieszka-w-dzielnicy-Brzezno,a,189220>, dostęp: 20.06.2025.

Grupy kategorialne i formalne objęte badaniem

a. Mieszkańcy Brzeźna

Mieszkańcy Brzeźna to zróżnicowana grupa obejmująca osoby w różnym wieku, o odmiennych stylach życia, doświadczeniach i potrzebach. W dzielnicy mieszkają zarówno osoby starsze, od dawna związane z lokalną społecznością, jak i młodsze pokolenia – w tym rodziny z dziećmi, osoby studiujące, pracujące zdalnie czy przyjezdne, które dopiero zaczynają budować swoją tożsamość związaną z miejscem⁴. Współistnieją tu różne perspektywy i oczekiwania wobec przestrzeni publicznej oraz oferty kulturalnej. To właśnie mieszkańcy – jako użytkownicy i współtwórcy dzielnicy – są kluczowymi interesariuszami działań realizowanych przez Projektornię GAK oraz innych lokalnych aktorów społeczno-kulturalnych.

W 2024 roku w tej nadmorskiej dzielnicy zameldowanych było dokładnie 10 656 osób. To o 282 mniej niż w roku 2023, co oznacza spadek liczby mieszkańców o 2,6%. Powierzchnia Brzeźna wynosi 2,73 km², a gęstość zaludnienia to 3 903 osoby na km². Pod względem wieku największą grupę stanowią osoby dorosłe w wieku produkcyjnym (18–59 lat) – 5 362 osoby, czyli 50,3% mieszkańców. Osoby w wieku 60 lat i więcej to łącznie 3 963 osoby, co stanowi 37,1%, w tym aż 30,1% to osoby powyżej 64. roku życia. Dzieci i młodzież do 17. roku życia stanowią 1 331 osób, czyli 12,5% populacji⁵. Taka struktura demograficzna pokazuje konieczność uwzględniania różnych potrzeb pokoleniowych i życiowych w planowaniu działań społeczno-kulturalnych.

b. Instytucje lokalne (poza oddziałem GAK - Projektornia)

W dzielnicy znajduje się kilka instytucji:

- **Rada Dzielnicy Brzeźno,**
- **Biblioteka Brzeźno** - filia Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku,

⁴ Wniosek na podstawie obserwacji badaczy w toku prowadzenia działań na ulicach Brzeźna.

⁵ Portal Miasta Gdańska, <https://www.gdansk.pl/brzezno/ludnosc-i-ilosc-mieszkancow-dzielnicy,a,153451>, dostęp: 17.05.2025.

- **placówki oświatowe** - przedszkola i szkoły,
- **Organizacje pozarządowe:** Fundacja Sprawni Inaczej, Stowarzyszenie Pełni Szczęścia, Stowarzyszenie "Grupa Fląder",
- **kościół**
- **Hevelianum (edukacja ekologiczna)**

→ Wyniki badań

Prezentacja wyników została podzielona na kilka obszarów tematycznych, które najczęściej pojawiały się w rozmowach z mieszkankami i mieszkańcami Brzeźna. Należą do nich: postrzeganie dzielnicy, odbiór Projektorni, więzi sąsiedzkie, zainteresowania oraz pomysły na wydarzenia lokalne.

1. Postrzeganie dzielnicy

Respondenci wyrażali dużą satysfakcję z życia w Brzeźnie, opisując dzielnicę jako „wspaniałą, zieloną, spokojną i cichą”. Podkreślano, że okolica jest bezpieczna, położona blisko morza, wolna od przemysłu, z dogodnym dostępem do najważniejszych usług. W wypowiedziach pojawiały się takie określenia jak „kurort, który mógłby być bardziej zadbane” czy „mała wioska, bo wszyscy się tutaj znają”. Jedna z mieszanek powiedziała:

„Czuję się tutaj, jakbym mieszkała w małym miasteczku, a nie w wielkim mieście. Jakby Brzeźno nie było Gdańskiem.”

Zwracano jednak także uwagę na problemy i kontrasty występujące w dzielnicy – zaniedbaną zielenią, zaśmiecenie przestrzeni, zniszczoną lub brakującą infrastrukturę, a także sąsiedztwo zdegradowanej zabudowy z nowymi osiedlami deweloperskimi. Te elementy wpływają negatywnie na postrzeganie dzielnicy i obniżają zadowolenie z mieszkania. Jedna z mieszanek zauważyła: **„To (Brzeźno) wygląda jak wiocha, a to przecież osiedle! Mogłoby być reprezentatywne, dla nas, dla turystów, a nie jest.”**

Wielokrotnie wskazywano także na uciążliwość sezonu turystycznego – szczególnie osoby starsze podkreślały odczuwalne natężenie tłumów w przestrzeni dzielnicy. Niektórzy zwracali również uwagę na problem spożywania alkoholu w miejscach publicznych (co stoi w pewnej sprzeczności z deklarowanym wcześniej cichym i spokojnym wizerunkiem dzielnicy), który utrudnia budowanie spontanicznych relacji sąsiedzkich. Zauważalne były także nierówności społeczne i ekonomiczne. Jak ujął to jeden z mieszkańców: **„Temat dzielący mieszkańców to nie polityka, a różnice majątkowe i kwestia wykupu mieszkań.”**

2. Postrzeganie Projektorni

Wśród rozmówców znaleźli się zarówno stali uczestnicy wydarzeń organizowanych przez Projektornię GAK, jak i osoby, które odwiedzają budynek przy ul. Dworskiej 29A jedynie przy okazji wyborów, a także mieszkańcy, którzy nie znają tego miejsca lub nie są świadomi jego działalności.

Wielu rozmówców wspominało działalność „Cebulki” – domu kultury, który funkcjonował wcześniej pod tym adresem. Klub ten był ważnym miejscem dla lokalnej społeczności – organizowano tam wydarzenia integracyjne, imprezy plenerowe, a także zajęcia dla dzieci (taneczne, muzyczne), które wieńczyły pokazy umiejętności gromadzące mieszkańców w różnym wieku. Wspominano również imprezy tematyczne z tańcami (np. Sylwester, Andrzejki, karnawał) oraz sąsiedzkie grille, w których uczestniczyło nawet 20 osób. Tego typu spotkania były dla wielu okazją do integracji oraz poznania nowych sąsiadów i sąsiadek.

W rozmowach zauważono, że wielu mieszkańców wciąż używa dawnej nazwy miejsca, a „Projektornia” jako marka nie jest rozpoznawalna. Nowi mieszkańcy z reguły w ogóle nie znają tego miejsca, natomiast osoby dłużej związane z dzielnicą oraz część młodszych badanych zna Projektornię jedynie z nazwy – bez świadomości, jaką prowadzi działalność. Wskazywano również, że budynek jest mało widoczny, nie zachęca do odwiedzin, a informacje o wydarzeniach są słabo rozpowszechniane w dzielnicy.

Jedna z wieloletnich mieszkanek, zapytana o wydarzenia kulturalne w Brzeźnie, odpowiedziała: „**W Brzeźnie jest zielono, ale jest pustynia.**”

Wiele osób z sentymentem wspominało też koncerty plenerowe, które odbywały się w okolicy – przy pętli tramwajowej obok Domu Zdrojowego oraz przy wejściu na plażę od strony alei Generała Józefa Hallera. Te wydarzenia były dla mieszkańców ważnym elementem życia kulturalnego i społeczną okazją do spotkań.

3. Więzi sąsiedzkie

W rozmowach z mieszkańcami ważnym tematem okazały się relacje sąsiedzkie. Osoby starsze często zaznaczały, że nie znają lub znają bardzo powierzchownie nowych sąsiadów. Młodszy respondenci i respondentki niejednokrotnie przyznawali, że w ogóle nie znają osób mieszkających obok. Najtrwalsze relacje sąsiedzkie to te zbudowane wiele lat temu – często dzięki dzieciom w podobnym wieku – i trwają do dziś.

Z drugiej strony, kilka osób opowiadało o wzajemnym wsparciu wśród sąsiadek i sąsiadów, szczególnie wśród seniorów mieszkających w Brzeźnie od dekad. W rozmowach mieszkańcy wyrażali silną potrzebę powrotu do działań integracyjnych i aktywności społecznych.

Wiele osób zwracało uwagę na brak przestrzeni do spotkań – zarówno w plenerze, jak i w budynkach. Wskazywano na niedobór ławek na skwerach, niewielką liczbę placów zabaw, brak altan oraz mało atrakcyjne place i przestrzenie wspólne. Potrzeba takich miejsc jest szczególnie widoczna wśród seniorów, dzieci i młodzieży. Problem nasila się zimą, gdy aktywność na zewnątrz jest ograniczona przez warunki pogodowe.

Na zakończenie pojawiły się także marzenia mieszkańców dotyczące przyszłości dzielnicy. Wśród nich znalazły się pomysły na reaktywację koncertów muzycznych na końcu ulicy Hallera oraz powrót imprezy Jodowanie. Wypowiedziano też bardziej fantazyjne wizje, takie jak budowa parku wodnego czy nawet delfinarium.

4. Zainteresowania i czas wolny

Jednym z kluczowych obszarów badania były rozmowy oraz pytania dotyczące zainteresowań mieszkańców Brzeźna i sposobów, w jakie spędzają oni swój czas wolny. Odpowiedzi respondentów zostały pogrupowane w kilka głównych kategorii tematycznych.

Najczęściej wskazywane były zainteresowania związane z kulturą i sztuką. Mieszkańcy wymieniali: literaturę, teatr, kino i telewizję, występy artystyczne, recitale muzyczne, śpiew, malarstwo, sztukę współczesną, fotografię, muzykę, motoryzację, podróże oraz historię – zarówno ogólną, jak i regionalną.

Drugą najczęściej pojawiającą się kategorią była aktywność fizyczna. Wśród odpowiedzi znalazły się: spacer, uprawianie sportu, aktywności na świeżym powietrzu, a także zabawy z psami czy innymi zwierzętami.

Wiele osób wskazywało również zainteresowania związane z pracą manualną i rękodziełem. W tej grupie pojawiały się: florystyka, robienie na drutach, haftowanie, krawiectwo, modelarstwo, ogrodnictwo oraz pszczelarstwo.

Kolejną wyraźnie wyodrębnioną kategorią było zainteresowanie rozwojem osobistym i edukacją. Respondenci wymieniali tu m.in. nauki ścisłe, fizykę, astronomię, medycynę (zarówno konwencjonalną, jak i alternatywną), zdrowe odżywianie, ezoterykę oraz szeroko rozumiany samorozwój.

Istotnym aspektem życia codziennego dla wielu osób było również spędzanie wolnego czasu z rodziną i przyjaciółmi. Respondenci opowiadali o wspólnych spotkaniach, grze w planszówki, a także grze w brydża.

W wypowiedziach pojawiły się także głosy osób, które – z powodu intensywnej pracy zawodowej lub obowiązków opiekuńczych – mają trudność z wygospodarowaniem czasu tylko dla siebie.

5. Pomysły mieszkańców i mieszanek Brzeźna na wydarzenia

Mieszkanki i mieszkańcy Brzeźna chętnie dzielili się swoimi pomysłami na działania, które mogłyby uatrakcyjnić życie kulturalne dzielnicy. Zebrane podczas badań propozycje zostały uporządkowane tematycznie według najczęściej powtarzających się motywów.

Sztuka i edukacja artystyczna

Najliczniej pojawiały się pomysły związane z wydarzeniami kulturalnymi i artystycznymi. Respondenci wielokrotnie wspominali o potrzebie organizacji koncertów – zarówno plenerowych, jak i odbywających się w budynkach – obejmujących różne gatunki muzyczne: klasykę, jazz, pop czy występy lokalnych zespołów. Często wskazywano na chęć uczestnictwa w potańcówkach oraz zajęciach tanecznych, takich jak zumba, ale też jam session, warsztaty rapowe czy przeglądy zespołów muzycznych.

Silnie zaznaczyła się również potrzeba obecności kina plenerowego oraz wydarzeń literackich, takich jak spotkania autorskie czy kluby czytelnicze. Pojawiały się też propozycje teatru plenerowego oraz wystaw tematycznych, np. poświęconych LEGO czy modelarstwu.

Warsztaty i zajęcia manualne

Wśród pomysłów istotne miejsce zajmowały warsztaty rękodzielnicze i zajęcia manualne. Mieszkańcy wyrażali duże zainteresowanie warsztatami ceramicznymi, plastycznymi i artystycznymi – przeznaczonymi dla dzieci, dorosłych oraz seniorów. Wymieniano także warsztaty kulinarne, a także zajęcia rozwijające kompetencje praktyczne, takie jak: obsługa komputera, nauka języków czy spotkania o tematyce zdrowotnej i ekologicznej (np. zielarskiej).

Aktywność fizyczna i zdrowie

Znaczącą kategorię stanowiły propozycje dotyczące aktywności fizycznej. Pojawiały się pomysły na zajęcia ruchowe, takie jak joga, tai chi, fitness, ecstatic dance czy świadomy ruch. Mieszkańcy proponowali również organizację zajęć sportowych, turniejów piłki nożnej i koszykówki, podchodów oraz gier terenowych.

Seniorzy wskazywali na potrzebę dedykowanych im zajęć, takich jak gimnastyka, taniec czy joga. Część badanych zauważała potrzebę stworzenia oferty skierowanej do kobiet, obejmującej aktywność ruchową i rozwój osobisty. Właściciele psów wspominali o potrzebie zajęć z behawiorystą oraz innych wydarzeń skierowanych do osób z czworonożnymi towarzyszami.

Dzieci, młodzież i rodziny

Respondenci często podkreślali brak wystarczającej oferty dla dzieci, młodzieży i rodzin. Wśród propozycji pojawiały się warsztaty plastyczne, muzyczne, taneczne, rytmiczne, sensoryczne, kreatywne i sportowe. Zgłaszano również pomysły na zajęcia rodzinne lub takie, w których rodzice mogliby uczestniczyć równolegle z dziećmi, bądź spędzać czas w tym samym miejscu.

Sporą popularnością cieszyły się festyny i wydarzenia plenerowe, które oferowałyby aktywności zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i seniorów. Pojawiały się także propozycje spotkań i warsztatów dla mam – np. z psychologiem, dotyczących macierzyństwa – oraz zajęć edukacyjnych, m.in. muzycznych i językowych.

Integracja społeczna i sąsiedzka

Respondenci wielokrotnie podkreślali potrzebę lokalnej integracji. Często zgłaszano pomysł organizacji spotkań sąsiedzkich, dedykowanych zarówno seniorom, jak i międzypokoleniowej publiczności. Proponowano nieformalne spotkania przy herbacie, grach planszowych, a także organizację dni tematycznych: Dnia Seniora, Dnia Sąsiada czy integracyjnych pikników.

Wśród propozycji pojawiły się także pomysły na uruchomienie kawiarenki dla seniorów, organizację regularnych spotkań w ramach klubu seniora, grup wsparcia czy przestrzeni do wspólnych aktywności. Popularne były również pomysły związane z grami towarzyskimi: wypożyczalnia planszówek, szachy w parku lub na plaży, koło brydżowe.

Edukacja i tożsamość lokalna

W wielu wypowiedziach pojawiał się temat edukacji, historii i budowania tożsamości lokalnej. Respondenci zgłaszali potrzebę organizacji spacerów tematycznych i warsztatów z przewodnikiem – historycznych, zielarskich, ornitologicznych czy architektonicznych. Często wskazywano także na chęć uczestniczenia w spotkaniach o tematyce historycznej, dotyczących Brzeźna, Gdańska, Pomorza, lokalnych tradycji i wspomnień.

Pojawiały się również pomysły na spotkania z ekspertami – związane z tematami społecznymi, zdrowotnymi, czy politycznymi.

Infrastruktura i przestrzeń publiczna

Wypowiedzi wielu mieszkańców odnosiły się do przestrzeni dzielnicy. Zaznaczano przywiązanie do parku zdrojowego i natury – podkreślano potrzebę organizowania większej liczby wydarzeń plenerowych: na plaży, w parku, na podestach, w otwartej przestrzeni.

Kilka osób proponowało rewitalizację pasa przybrzeżnego, zachowanie historycznej zabudowy i przekształcenie starej zabudowy rybackiej w atrakcję turystyczną. Wśród bardziej ambitnych marzeń pojawiały się również pomysły na budowę parku muzycznego, klubu młodzieżowego, delfinarium czy basenu.

→ Wnioski i rekomendacje

Przeprowadzone badania pozwoliły zebrać cenne informacje na temat potrzeb, oczekiwań oraz pomysłów mieszkańców i mieszkank Brzeźna w zakresie życia kulturalnego i społecznego. Zgromadzone dane ukazują, w jakich wydarzeniach mieszkańcy najchętniej wzięliby udział, jak spędzają czas wolny oraz jakie są ich zainteresowania. Wnioski te mogą posłużyć zarówno Projektorni GAK, jak i innym instytucjom, organizacjom pozarządowym czy partnerom lokalnym do bardziej

adekwatnego planowania oferty kulturalnej, edukacyjnej i integracyjnej, odpowiadającej na potrzeby tej społeczności.

Rozmowy z mieszkańcami pokazały, że Brzeźno postrzegane jest jako dzielnica z dużym potencjałem – pięknie położona, z bogatą historią i unikalnym klimatem. Jednocześnie mieszkańcy wskazywali na wyraźne problemy, takie jak: spadek więzi społecznych, brak przestrzeni wspólnych, niedostateczna infrastruktura sprzyjająca integracji oraz niska rozpoznawalność lokalnej oferty kulturalnej.

Jedną z najczęściej powtarzających się potrzeb była rewitalizacja przestrzeni publicznej, obejmująca m.in.: odnowienie ławek, placów zabaw, terenów zielonych i skwerów, a także stworzenie miejsc sprzyjających spotkaniom i sąsiedzkiej aktywności – takich jak stoliki, ławki, stoły do szachów czy ping-ponga. Dbanie o jakość wspólnej przestrzeni może nie tylko zwiększyć komfort życia, ale także wzmocnić poczucie przynależności do dzielnicy i zbudować podstawy dla trwałych relacji międzyludzkich.

Silnie wybrzmiała także potrzeba pielęgnowania lokalnej historii i tożsamości, zarówno wśród starszych mieszkańców, jak i w kontekście przekazywania tych wartości nowym pokoleniom. Proponowane formy realizacji to m.in. spotkania historyczne, spacer tematyczny (sąsiedzkie, historyczne, architektoniczne, przyrodnicze) i wydarzenia edukacyjne na temat Brzeźna i jego dziedzictwa.

Wielu badanych wskazywało, że dom kultury – na wzór dawnej "Cebulki" – powinien ponownie pełnić integrującą rolę w życiu dzielnicy, szczególnie jako miejsce otwarte dla dzieci, rodzin i seniorów. Rekomendowane są tu wydarzenia integracyjne dostosowane do kalendarza rocznego i sezonowości, takie jak festyny, jarmarki, potańcówki, świąteczne spotkania czy wydarzenia plenerowe, ale również warsztaty międzypokoleniowe.

Zaobserwowano również silną potrzebę dostosowania oferty do różnych grup wiekowych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i osób starszych. Ich potrzeby są specyficzne i różnorodne – od warsztatów artystycznych i ruchowych po wydarzenia edukacyjne, terapeutyczne oraz rekreacyjne i ruchowe.

Badania pokazały, że mieszkańcy szczególnie cenią wydarzenia plenerowe – koncerty, festyny, gry terenowe czy wspólne spotkania w naturze. Są one postrzegane jako skuteczna forma budowania wspólnoty, sprzyjają relacjom międzyludzkim i integracji sąsiedzkiej, podczas której wiedzę zdobywa się w sposób przyjemny i dostępny.

W wypowiedziach często pojawiała się potrzeba lepszej promocji i komunikacji wydarzeń organizowanych przez Projektornię. Podkreślano, że miejsce to powinno być bardziej widoczne i zachęcające – zarówno wizualnie, jak i poprzez atmosferę otwartości i różnorodną ofertę. Ułatwiony dostęp do informacji (np. czytelna strona internetowa, plakaty, obecność w mediach społecznościowych, współpraca z lokalnymi punktami usługowymi, reklama w przestrzeni dzielnicy) może znacząco wpłynąć na frekwencję i zaangażowanie mieszkańców.

Dodatkową szansą na rozwój oferty Projektorni jest budowanie lokalnych partnerstw – z przedszkolami, szkołami, klubami sportowymi, organizacjami pozarządowymi oraz nieformalnymi grupami mieszkańców. Współdziałanie z różnymi środowiskami może przyczynić się do powstawania bardziej różnorodnych inicjatyw i lepszego zakorzenienia działań w lokalnej rzeczywistości.

Zebrane dane pokazują, że mieszkańcy Brzeźna postrzegają kulturę w sposób szeroki, inkluzyjny i relacyjny – zgodnie z koncepcją przedstawioną przez Marka Krajewskiego i Agatę Skórzyńską w publikacji *Diagnoza kultury. Koncepcje. Narzędzia. Praktyki* (NCK, 2013). Autorzy ci wskazują, że kultura nie jest zamkniętym obszarem życia społecznego (np. sztuką, nauką czy religią), ale przenika wszystkie aspekty codziennego funkcjonowania zbiorowości – od relacji międzyludzkich, przez sposoby spędzania czasu, aż po działania symboliczne, instytucjonalne i materialne.

W tym ujęciu kultura to „specyficzny sposób życia pewnej zbiorowości oraz to wszystko, co jest jego wytworem i co go określa” – czyli zarówno codzienne i odświętne praktyki, jak i reguły, wartości, relacje, wierzenia, instytucje, technologie, a nawet zwierzęta czy przedmioty, które tworzą wspólną przestrzeń życia. Przyjęcie takiej perspektywy pozwala lepiej zrozumieć, dlaczego mieszkańcy wskazują na festyny, spacer, spotkania sąsiedzkie, koncerty czy warsztaty jako działania kulturalne, które mają realny wpływ na jakość życia i poczucie wspólnoty.

Dlatego też rekomenduje się, by działania kulturalne w Brzeźnie były projektowane partycypacyjnie – z udziałem mieszkańców jako współtwórców, nie tylko odbiorców. Dobrym narzędziem może być nieformalne ciało doradcze przy domu kultury, złożone przede wszystkim z osób mniej zaangażowanych, które jednak znają lokalną codzienność i mogą wносить ważne spostrzeżenia. Takie nieformalne ciało doradcze mogłoby wspierać Projektornię w tworzeniu oferty odpowiadającej na rzeczywiste potrzeby i rytm życia społeczności Brzeźna. Oprócz tego wydarzeniami, które mogłyby zapoczątkować zmianę są działania plenerowe skupione na wzmacnianiu społeczności dzielnicy - korowód mieszkańców i mieszkank Brzeźna ulicami osiedli, na który wcześniej dzieci oraz dorośli mogliby przygotować dekoracje, a lokalne grupy artystyczne pokazałyby swoje umiejętności, spacer sąsiedzki, na którym osoby mieszkające w Brzeźnie od lat, szczególnie z starszego pokolenia mogłyby się podzielić swoimi historiami, wspomnieniami, opowiedzieć o zmianach w przestrzeni dzielnicy (opowieści te mogłyby być również nagrane lub przedstawione graficznie w formie komiksu o Brzeźnie), mapa Brzeźna z miejscami istotnymi dla mieszkańców i mieszanek dzielnicy.